

SLOVENSKÉ KALVÍNSKE HLASY (1930)¹

Ján DŽUJKO

...dnešnej pravdy, slúš pravdu, už se pravde, miluj pravdu, prav pravdu drž pravdu, braň pravdu až do smrti!

Ta sa oprímaj slova vrelé od srdca pochádzajúcej modlitby Jána Husa, narodeného dňa 6. júla 1369 v Husinci a spaleného v Kostnici na hranici dňa 6. júla 1415. — Takého sláchetného, pravdu milujúceho a tiež i bránskeho tu pravda reformátora, odsadí rímska cirkev k smrti tým najopuštěnejším spôsobom, akékoľvek proti Slovu Božiemu sa neprehrá, ale skrze neho svoj národ chce priviesť bližšie k svojmu Spasiteľovi a očistiť cirkev Kristovu od tebdajšej nemravnosti a višľakkej, nesúhlasnej spiny kňazskej.

Zato všetko, čo hlásal a začo úprimne v mene Kristovom bojoval, na pokyn cirkevných hodnostárov prifitovaných s cisárom Zikmundom na smeve v Kostnici, sám cisár, ktorý mu dá záručný list bezpečného návratu, kvyne im s hlavou, že karcis (nevera) Husa treba odsúdiť k smrti.

Taký bol spravodlivý a poctivý-stredoveký kresťanský svet, že ešte ani cisárovi nebolo možno veriť. A na koľko nebola poctivá povaha samej hlavy veľkej ríše, na toľko viacko bola nemravnosť a nepoctivosť vedecích rímskej cirkvi. — Predstavte si troch pápežov, ktorí sa držia svojho stolca na raz a ani jednému sa nechce odstúpiť. Predstavte si kňazstvo, ktoré si cirkevné hodnosti za peniare kupuje. Predstavte si, že v tejto dobe môžete si kúpiť odpuštenie svojich brichov za pár korún. — O tomto všetkom poctivý Ján z Husinca veľmi dobre vie. To prirodzene ho urazilo do hlubín duše a preto sa postavil do boja proti odpušteniu celou svojou vzdelanou schopnosťou a kázateľskou výmluvnosťou. — Co sa snažil urobiť v záujme pravdy a učenia Kristového, za to ho cirkevní hodnostári odsudzovali a nazvali herezom a nevercom.

Rodinný život.

Rodinní tvoria otec, matka a dieťa, niektorí starí rodičia a pomocníci hospodárstva.

Keď hovorím o rodinnom živote, nemyslím tu naň so stanoviská tých ľudí, ktorí z neho zavrhujú pravdu, čím Boh chce, aby v rodinnom živote bolo, ale myslím na kresťanskú domácnosť, v ktorej by mala prevládať láska Kristova.

Kasíny rozumný človek musí priznať, že pravý základ domáceho krbu skrýva v sebe vážnosť vlastnosti, ktoré sa prejavujú pozdieťie v živote jednotlivca. — Hovorí poroklad, že jablko nepadne od stromu ďaleko. Je pravda, že veľmi málo jablko odletelo sa ďalej spod koruny stromu, keď z neho spadne. Tento príklad sa vzťahuje aj na rodinný život. Veľmi málo detí je inej povahy,

ani ich rodičia. Jašh je to pravdou, teda musí sa veľmi dbať, aby domáci život bol v skutočnosti tým, čím ho Boh chce mať a čo je podľaohľadom dnešnej mravnej spoločnosti.

Niekoľko vyhovára títo debrych, spofablivých, rodu verných občanov, ale na prvom mieste ich vychováva otec a matka. Od rodičov závisí hodne, čím ich deti budú v budúcnosti, akú si založia svoju vlastnú domácnosť, ako sa prispôbia k boju o život a čím sa stanú v ľudskej spoločnosti.

V prvom rade rodičia musia slúžiť vo všetkom živým príkladom svojej rodine. Ich pečovosť o blaho svojich detí vstúpi aj ich dieťkam tučo do srdca. Otec a matka hohabojny, mravný život stane sa vlastnosťou a ich deti. Rodičovská láska k svo-

mu univerzite. Bol poctivým blisťateľom mravnej obrody, sám súc žiarivým vzorom mravnej dokonalosti a ušľachtilosti. Aj protivníci a nepriatelia sňobujú sa v úsúdku o jeho poctivom charaktere.

Význam národny je doplnený, vlastne prevýšený významom višľudským — svetovým. Hus je osobnosť, ktorá nielen v minulosti bola, ale aj v budúcnosti bude vždy významnou a cennou. Jeho poctivé úsilie o opravu zmenravnej cirkvi, jeho bo: proti slepej poslušnosti, autority a moci cirkevnej je veľkolepým a prvým zjavom v dejinách.

Hus bojoval za právo rozumu a vlastného svedomia vo veciach viery; hájil slobody náboženského presvedčenia proti formám cirkvi, vytrval v boji za poznávanie pravdy a za vlastné presvedčenie priniesol obetnivičnosť — vlastný život.

V duchu pravdy, pokroku a lásky musí aj slovenský kalvín kráčať a neochvejne bojovať za svoje práva. Ján Hus bošf nám tu všetkým žiarivým nasledovníkom hodným príkladom.

V medzivojnovom období sa v rámci záujmovej tlače sformoval aj početný okruh náboženských periodík, ktoré vydávali jednotlivé cirkvi pôsobiace na východnom Slovensku. Slovenskí kalvínski veriaci boli vo svojej cirkvi aj začiatkom 30-tých rokov bez periodika, ktoré by im bolo adresované v ich materinskom jazyku. Zväz slovenských kalvínov na Slovensku sa preto rozhodol, že začne pre svojich veriacich vydávať náboženské periodikum v jazyku, ktorému by rozumeli.

Dňa 6. marca 1930 v Bánovciach nad Ondavou vyšli prvýkrát *Slovenské kalvínske hlasy* s podtitulom *Úradný orgán Zväzu slovenských kalvínov na Slovensku*. Tlačili sa mesačne na 4 – 12 stranách v Slovenskej kníhtlačiarňi v Košiciach. Majiteľom a vydavateľom periodika bol Zväz slovenských kalvínov

na Slovensku. Jeho zodpovedným redaktorom sa stal kňaz, náboženský spisovateľ a redaktor Ján Tomašuľa. Ročné predplatné mesačníka v Československu bolo 10 Kč, polročné 5 Kč. Postupne sa v prvých ročníkoch v periodiku sformovali tieto pravidelné rubriky: Hodnota našich peňazí, Chýrnik, Nedeľná škola, Plodinová burza, Všetličo z minulosti a prítomnosti, Z našich cirkví, Zprávy.

Redakcia poukazovala na význam novovzniknutého periodika. Veriacich mal povzbudiť vo viere a upevniť ich národné povedomie. Mal tiež prispieť k výchove charakterných, poctivých ľudí s pevným kalvínským náboženským presvedčením. Každý Slovák, kalvín sa mal usilovať rozširovať Slovenské kalvínske hlasy, ktoré boli tlačovým orgánom slovenských kalvínov.

1 Tento príspevok vznikol v rámci projektu APVV-19-0058 *Multietnicita a multikonfesionalita a ich vplyv na spoločenský, politický a kultúrny vývoj okrajových oblastí v prvej polovici 20. storočia (na príklade východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi)*.

Časopis tiež viackrát poprosil čitateľov, aby uhradili predplatné, pretože bez finančných prostriedkov nebolo možné mesačník vydávať. Svojich abonentov redakcia aj motivovala. Ten, kto získal 10 nových predplatiteľov, dostal ročné predplatné Slovenských kalvínskych hlasov zdarma a ten kto 20, modlitebnú knižku zdarma. Aj po roku existencie redakcia priznala, že má problémy s financovaním časopisu a s neuhrádzaním predplatného zo strany abonentov. Upozornila, že ak si niekto neprial byť naďalej odberateľom, mal to oznámiť prostredníctvom korešpondenčného lístku redakcii. S poľutovaním však konštatovala, že mnoho veriacich utrácať svoje peniaze za alkohol, cigarety a tzv. svetské časopisy, avšak na periodikum, ktoré pomáhalo ich duchovnému rastu nemalo peniaze. O podporu a ďalších abonentov žiadala redakcia aj slovenských kalvínov žijúcich v Amerike. Poukázala na ciele časopisu bojovať za právo na používanie slovenského jazyka pri bohoslužbách i v cirkevnej administratíve a apelovala na nich, aby svojím predplatným podporili snahu o cirkevnú samostatnosť. Každý národ a každá cirkev mala podľa časopisu svoje periodiká, vydávané vo vlastnom jazyku. Slovenskí kalvíni mali periodikum, ktoré hájilo ich cirkevné národné záujmy a čitatelia si ho mali preto predplácať a rozširovať. Redakcia apelovala na čitateľov, aby časopis nielen čítali, ale snažili sa v ňom aj publikovať. Všetci slovenskí kalvíni nielen na východe Slovenska, ale aj tí na Podkarpatskej Rusi mohli obohatiť obsah periodika príspevkami, ktoré informovali o aktívnom živote jednotlivých zborov. O pomoc v tomto smere požiadala aj farárov a učiteľov pôsobiacich na slovenských kalvínskych školách, ako aj všetkých priateľov slovenských kalvínov.

Z obsahovej stránky sa periodikum venovalo predovšetkým aktivitám Zväzu slovenských kalvínov na Slovensku a jeho snahe o vznik slovenského seniorátu a šíreniu slovenského národného povedomia. Samozrejme, na stránky mesačníka sa dostali najmä príspevky s náboženskou problematikou, ktoré boli adresované čitateľom v snahe upevniť ich vieru a posilniť ich v duchovnom živote.

Slovenské kalvínske hlasy sa stali v medzivojnovom období úspešným periodikom, ktoré následne vychádzalo niekoľko desaťročí aj po zániku Československej republiky v roku 1939.

Použitá literatúra:

DŽUJKO, Ján. Prehľad po slovensky písaných novinách a časopisov vychádzajúcich na východnom Slovensku v rokoch 1919 – 1938. In *Annales historici Presovienses*, roč. 8, 2008, s. 138 – 154. ISSN 1336-7528.

KIPSOVÁ, Mária a kol. *Bibliografia slovenských inorečových novinách a časopisov z rokov 1919 – 1938*. Martin : Matica slovenská, 1968. 1074 s.

Slovenské kalvínske hlasy 1930